

NAJvyšší KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo poverenia: 528/01
Zo dňa: 06.09.2013

Počet výtlačkov: 2
Výtlačok číslo: 1
Počet strán 14
Počet príloh 0

Z Á Z N A M

o výsledku kontroly

„Stanovisko NKÚ SR k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2014 za kapitolu Ministerstva
pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky“

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, Dobrovičova
12, 812 66 Bratislava 1

Bratislava október 2013

**Záznam
o výsledku kontroly**

Podľa poverenia predsedu Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky (ďalej len „NKÚ SR“) č. 528/01 zo 06.09.2013 vykonali:

Ing. Jaroslav Áč	vedúci kontrolnej skupiny
Mgr. Kamil Augustovič	člen kontrolnej skupiny

kontrolu „Stanovisko NKÚ SR k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2014 za kapitolu Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky“, účelom ktorej bolo vypracovanie stanoviska nadväzne na ustanovenie § 5 odsek 1 zákona NR SR č. 39/1993 Z. z. o NKÚ SR v znení neskorších predpisov.

Kontrola bola vykonaná v čase od 23.09.2013 do 25.10.2013 na Ministerstve pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, so sídlom Dobrovičova 12, 812 66 Bratislava, IČO: 00156621 (ďalej len „MPRV SR“ alebo „ministerstvo“ alebo „kapitola“) za rok 2012 (skutočnosť), 2013 (rozpočet a očakávaná skutočnosť) a 2014 (návrh rozpočtu).

Predmetom kontroly bolo:

- zhodnotiť rozpočtovanie kapitoly MPRV SR na rok 2014,
- poukázať na prioritné oblasti a riziká aj pri využití poznatkov kontrolnej činnosti.

Predmet vypracovania stanoviska bol vymedzený návrhom štátneho rozpočtu kapitoly MPRV SR na rok 2014.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

Ministerstvo je rozpočtovou organizáciou, ktorá je svojimi príjmami a výdavkami zapojená na štátny rozpočet (ďalej len „ŠR“) Slovenskej republiky (ďalej len „SR“). Ako právnická osoba vystupuje v právnych vzťahoch vo svojom mene, plní úlohy ako ústredný orgán štátnej správy v rozsahu ustanovenia § 9 ods. 1 a 2 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov.

Povinnosti MPRV SR pri vypracovaní návrhu rozpočtu vyplývajú najmä zo zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy“) a Príručky na zostavenie návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2014 – 2016, ktorú vydalo Ministerstvo financií SR (ďalej len „MF SR“).

1 Zhodnotenie rozpočtovania kapitoly MPRV SR na rok 2014

1.1 Zhodnotenie jednotlivých fáz, ktoré predchádzali príprave návrhu rozpočtu kapitoly MPRV SR

V súlade s harmonogramom prác na príprave návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2014 až 2016 dňa 24. apríla 2013 MF SR predložilo na rokovanie vlády SR „Návrh východísk rozpočtu verejnej správy na roky 2014 až 2016“.

Vlastný materiál vychádzal z januárovej prognózy vývoja ekonomiky, prognózy daňových a odvodových príjmov z februára 2013 a z rozpočtu verejnej správy na roky 2013 až 2015, pričom základným cieľom fiškálnej politiky pri zostavovaní návrhu rozpočtu bolo dodržanie pôvodnej cieľovej hodnoty deficitu verejnej správy na rok 2014 stanovenej vo výške 2,6 % HDP.

Dosiahnutie uvedeného deficitu bolo podmienené prijatím úsporných opatrení v celkovej sume 566,1 mil. eur, ktoré mali zabezpečiť intenzívne rokovania medzi kapitolami štátneho rozpočtu a MF SR počas júna a júla 2013.

Kontrolou bolo zistené, že v limitoch výdavkov kapitoly MPRV SR boli zapracované opatrenia v zmysle princípov uvedených vo východiskách NRVŠ na roky 2014 až 2016.

Limity výdavkov MPRV SR na roky 2014 až 2016 vychádzajú z úrovne schváleného rozpočtu na rok 2013. Týka sa to hlavne výdavkov na tovary a služby a kapitálové výdavky.

Na roky 2014-2016 dochádza v oblasti mzdových výdavkov k navýšeniu verejných prostriedkov o 230 000,00 eur na rok na krytie potrieb kapitoly v súvislosti s vykonávaním cielených kontrol potravín a vstupných produktov zo strany Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR (ďalej len „ŠVPS“) a Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho (ďalej len „ÚKSÚP“). Odvody ku mzdám v čiastke 80 385,00 eur neboli v limite zohľadnené.

Z predložených dokladov vyplynulo, že v návrhu východísk neboli zapracované konkrétne úsporné opatrenia (viazanie) rozpočtových prostriedkov nadväzne na uznesenie vlády SR č. 115/2013 k financovaniu rekonštrukcie futbalových štadiónov (418 446,00 Eur ročne), predsedníctvo SR v Únii – SK PRES 2016 a prioritné výdavkové tituly.

MPRV SR k predloženému materiálu vyjadrilo zásadné pripomienky, ktoré sa týkali najmä neposkytnutia finančných prostriedkov na prechodnú vnútroštátnu pomoc, nezohľadnenia finančných prostriedkov súvisiacich s realizáciou SK PRES 2016 a prioritných výdavkov kapitoly. Súčasťou bola tiež námietka Slovenského pozemkového fondu (ďalej len „SPF“) k dodržaniu výšky navrhovaného prebytku SPF.

Žiadna z pripomienok rezortu však nebola zo strany MF SR akceptovaná.

Zásadné pripomienky sa týkali, najmä:

- Neposkytnutie finančných prostriedkov na prechodnú vnútroštátnu pomoc v celkovej sume 8 900 000,00 Eur na rok 2014 a v sume 22 300 000 pre ďalšie obdobia.
- Námietky SPF k dodržaniu výšky navrhovaného prebytku SPF – SPF dôvodí, že predpísaný prebytok na rok 2014 v sume 5 006 000,00 eur a na rok 2015 v sume 4 259 000,00 eur ohrozuje plnenie zákonom stanovených úloh SPF. Jedná sa:
- O bežné transfery – náhrady z dôvodu prijatia novely zákona o užívaní pozemkov v zriadených záhradkárskech osadách a vyporiadaní vlastníctva k nim. Pre SPF vyplynula povinnosť doplácať pôvodným vlastníkom pôdy náhrady v trhových cenách – predpokladaný objem finančných prostriedkov podľa SPF je 20 000 000,00 eur.
- O finančné plnenie reštitučných nárokov oprávnených osôb podľa zákona o úprave vlastníckych vzťahov k pôde.
- Navrhovaný znížený prebytok zo strany SPF vo výške 2 613 600,00 eur na rok 2014 a 2 101 600,00 eur na rok 2015 vychádza z potreby navýšiť výdavkovú časť rozpočtu

v tejto položke a v položke výdavkov na ROEP. Z vyjadrenia SPF vyplýva, že v rokoch 2014 až 2016 neuvažuje s plánovanými spätnými výkupmi predanej pôdy od SZRB.

- Nezohľadnenia výdavkov súvisiacich s prípravou a realizáciou SK PRES 2016 a prioritných titulov – Národné doplatky k priamym platbám v rokoch 2014 – 2020, Podpora vidieckej zamestnanosti, Podpora IT systémov Pôdohospodárskej platobnej agentúry v novom programovom období.

Nadväzne na ustanovenie § 14 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy MF SR listom z 26. apríla 2013 oznámilo kapitole MPRV SR limity príjmov a výdavkov MPRV SR na roky 2014 až 2016 nasledovne:

V eurách	2014	2015	2016
Príjmy spolu	958 329 962	865 222 195	662 243 170
záväzný ukazovateľ	6 500 000	6 500 000	6 500 000
prostriedky z rozpočtu EÚ	951 829 262	858 722 195	655 743 170
Výdavky spolu	1 217 137 023	1 087 434 737	845 108 503
prostriedky z rozpočtu EÚ	951 829 262	858 722 195	655 743 170
prostriedky na spolufinancovanie	157 509 576	120 914 357	81 567 148
610 – mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné vyrovnania (zdroj 111)	31 928 823	31 928 823	31 928 823

Z predložených materiálov vyplynulo, že v súlade so stanovenými limitmi MPRV SR spracovalo prvý návrh rozpočtu kapitoly na najnižšiu úroveň programovej štruktúry a na najnižšiu úroveň ekonomickej, zdrojovej a funkčnej klasifikácie. Spracovaný návrh rozpočtu MPRV SR na roky 2014 až 2016 bol v stanovenom termíne do 24. mája 2013 predložený na MF SR.

Jeho súčasťou bolo predloženie prioritných požiadaviek kapitoly na roky 2014 až 2016 a výdavkov súvisiacich s SK PRES 2016.

V porovnaní s NRVS na roky 2014 až 2016 predloženým MF SR na rokovanie vlády SR v auguste 2013 malo MPRV SR pre splnenie cieleného deficitu v roku 2014 prijať úsporné opatrenia tak na príjmovej ako aj na výdavkovej strane rozpočtu verejnej správy.

V tejto súvislosti bolo zistené, že MF SR v júli 2013 stanovilo pre kapitolu MPRV SR úsporné opatrenia, ktoré boli navrhnuté na základe podkladov Ministerstva vnútra SR (ďalej len „MV SR“) v súvislosti s reformou verejnej správy (ďalej len „ESO“).

Úspora bola vyčíslená na rok 2014 v celkovej sume 25 938 661,00 Eur a výhládovo na roky 2015 a 2016 v objeme 26 827 661 eur a v takejto výške boli úspory schválené vo vedení ministerstva.

Ministerstvo listami z augusta a septembra 2013 oznámilo MF SR podrobne rozpísané príjmy a výdavky súvisiace s navrhnutými úspornými opatreniami kapitoly na roky 2014 až 2016.

Okrem uvedených úsporných opatrení v rámci tvorby návrhu rozpočtu kapitoly MPRV SR na roky 2014 až 2016 boli zo strany MF SR vykonané nasledujúce štyri zmenové listy (úpravy rozpočtu MPRV SR oproti prvej verzii rozpočtu z mája 2013):

- V júli 2013 boli kapitole MPRV SR na základe oficiálnych očakávaných odhadov čerpania finančných prostriedkov znížené finančné prostriedky z EÚ na rok 2014 v celkovej sume 128 695 204,00 eur a zároveň navýšené prostriedky na spolufinancovanie zo ŠR v celkovej sume 16 696 019,00 eur. Kontrolou bolo zistené, že v úprave bol

zohľadnený presun prostriedkov Programu rozvoja vidieka SR (ďalej len „PRV SR“) z II. piliera do I. piliera znížením prostriedkov vyčlenených pre PRV, avšak požadované navýšenie finančných prostriedkov na poskytnutie prechodnej vyrovnávacej platby v predbežne vyčíslenej sume 22 500 000,00 eur v tejto etape nebolo zohľadnené.

- Dňa 27.09.2013 boli vynulované (oddelimitované) všetky príjmy a výdavky MPRV SR na roky 2014 až 2016 za 16 organizácií špecializovanej štátnej správy (Obvodné pozemkové a lesné úrady v sídle kraja) v súvislosti s ESO.

V čase ukončenia výkonu kontroly nebolo ešte v predmetnej súvislosti vykonané príslušné RO MF SR – delimitačné protokoly boli podpísané a predložené na schválenie MV SR. Zároveň MPRV SR požiadalo MF SR o vykonanie rozpočtového opatrenia na oddelimitovanie zostatku predpisu ročných príjmov a výdavkov 8 obvodných lesných úradov a 8 obvodných pozemkových úradov vrátane prislúchajúcich prierezových výdavkov ministerstva súvisiacich s informatikou a mzdovými výdavkami na dvoch delimitovaných zamestnancov. Súčasťou žiadosti o rozpočtové opatrenie bola aj delimitácia 702 zamestnancov rozpočtových organizácií z pôsobnosti MPRV SR v prospech MV SR, z toho dvoch zamestnancov z aparátu ministerstva.

- Dňa 30.9.2013 boli realizované predpísané úsporné opatrenia na príjmovej aj výdavkovej strane MPRV SR na roky 2014 až 2016.
- Dňa 04.10.2013 limit výdavkov určených na spolufinancovanie na rok 2014 bol zvýšený o sumu 19 000 000,00 eur v prospech prechodnej vyrovnávacej platby. Kontrolou bolo zistené, že rozdiel v porovnaní s upravenou požadovanou sumou 19 107 385,00 eur je nižší o 107 385,00 eur. Z vyjadrenia MPRV SR vyplýva, že predmetnú čiastku si budú dodatočne nárokovat' z MF SR.

Po zohľadnení hore uvedených zmenových listov je vývoj limitov príjmov a výdavkov MPRV SR na roky 2014 až 2016, ktoré vláda SR prerokovala a schválila na svojom zasadnutí dňa 10.10.2013, nasledovný:

	v eur			
	Rozpočet 2013	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016
PRÍJMY SPOLU	979 204 814	845 381 141	958 657 866	798 416 214
➤ záväzný ukazovateľ ŠR (zdroj 111)	11 500 000	22 247 083	23 136 083	23 136 083
➤ prostriedky z rozpočtu EÚ	967 704 814	823 134 058	935 521 783	775 280 131
➤ VÝDAVKY SPOLU	1 245 979 888	1 108 336 967	1 155 202 779	967 098 155
z toho:				
➤ prostriedky z rozpočtu EÚ	967 704 814	823 134 058	935 521 783	775 280 131
➤ prostriedky na spolufinancovanie	160 455 056	193 205 595	127 683 682	99 820 710
➤ prostriedky ŠR	117 820 018	91 997 314	91 997 314	91 997 314
z toho:				
mzdy, platy a OOV	31 715 319	25 647 020	25 647 020	25 647 020
kapitálové výdavky	2 329 430	2 305 430	2 305 430	2 305 430

Z limitov navrhnutých pre kapitolu MPRV SR na rok 2014 vyplýva, že výdavky sú rozpočtované v celkovej sume 1 108 336 967,00 eur, čo v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2013 predstavuje pokles o 11,1 %.

Výdavky EÚ a spolufinancovania sú rozpočtované v celkovej sume 1 016 339 653,00 Eur, čo v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2013 predstavuje pokles o 9,91 %.

Rozpočtové prostriedky kapitoly MPRV SR predstavujú sumu takmer 92 000 000,00 eur, čo v porovnaní so schváleným rozpočtom roku 2013 predstavuje pokles o 21,9 %.

Pokles výdavkov štátneho rozpočtu kapitoly ovplyvnila najmä delimitácia ôsmich obvodných pozemkových úradov a ôsmich obvodných lesných úradov do pôsobnosti MV SR nadväzne na zákon č. 180/2013 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v celkovej sume 10 000 800,00 eur, navrhnuté úsporné opatrenia v celkovej sume takmer 5 000 000,00 eur vyplývajúce z programu ESO a nerozpočtovanie bežných transferov pre štátnu pomoc určených na poskytovanie dotácií na refundáciu časti spotrebnej dane z minerálnych olejov v sume 10 000 000,00 eur, ktoré boli v rezorte MPRV SR rozpočtované v roku 2013.

Kontrolou bolo zistené, že úspory programu ESO v rámci kapitoly súvisia najmä so mzdovými výdavkami vrátane prislúchajúcich odvodov, výdavkami na tovary a služby, s poskytovaním bežných transferov a kapitálových výdavkov.

Navrhnuté úspory na roky 2014 až 2016 taktiež súvisia so znížením počtu zamestnancov rozpočtových a príspevkových organizácií, reštrukturalizácii poľnohospodárskej a potravinárskej vedecko-výskumnej základne a v postupnej reorganizácii štátnych veterinárnych a potravinových ústavov.

Z vyjadrenia zodpovedných zamestnancov ministerstva vyplýva, že niektoré úsporné opatrenia bezpodmienečne zakladajú zmenu príslušnej legislatívy.

V tejto súvislosti NKÚ SR upozorňuje na riziká, ktoré zistil v predchádzajúcom období v súvislosti s obstarávaním analýz, právnych a poradenských služieb v spojitosti s pripravovanou reorganizáciou organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti ministerstva, keď verejné prostriedky ministerstvo vynaložilo v rozpore s princípmi transparentnosti, nediskriminácie a hospodárnosti.

2 Rozpočtovanie príjmov a výdavkov, prioritné oblasti a riziká

2.1 Rozpočtovanie príjmov

Skutočnosť štruktúry príjmov ŠR kapitoly MPRV SR za rok 2012 a ich odhad a rozpočtovanie na roky 2013 a 2014 dokumentuje nasledujúca tabuľka::

Názov ukazovateľa		2012 S	2013 R	2014 N	Rozdiel 2014 - 2013
Príjmy kapitoly spolu	tis. eur	948 416, 5	979 204, 8	845 381,1	-133 823, 7
z toho:					
• záväzný ukazovateľ	tis. eur	31 607,2	11 500,0	22 247,0	10 747,0
o príjmy z dividend	tis. eur				
• prostriedky z rozpočtu EÚ	tis. eur	916 249,5	967 704, 8	823 134,1	-144 570, 7

Zdroj: Údaje RVS na roky 2014 až 2016

Návrh rozpočtu predpokladá, že MPRV SR v roku 2014 dosiahne celkom príjmy vo výške 845 381 141,00 eur, z čoho príjmy ŠR na rok 2014 predstavujú 22 247 083,00 eur.

Pôvodný predpis a dodatočné navýšenie predstavujú čiastku 22 247 083,00 eur, v tom:

- 5 000 000,00 eur odvod Lesy SR, š.p.,
- 300 000,00 eur odvod Lesopoľnohospodársky majetok Ulič, š.p.,
- 20 000,00 eur odvod Plemenárske služby Slovenskej republiky, š.p..

V porovnaní so schváleným rozpočtom príjmov ŠR na rok 2013 v sume 11 500 000,00 eur, je limit príjmov štátneho rozpočtu v roku 2014 zvýšený o 10 747 083,00 eur.

V rozpočte nedaňových príjmov na rok 2014 najväčší podiel predstavujú príjmy z očakávaného predaja kapitálových aktív v celkovej výške 10 777 083,00 eur, ktoré majú zabezpečiť ŠVPS SR, ÚKSÚP, MPRV SR a príspevkové organizácie v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti.

Z vyjadrenia zodpovedných zamestnancov ministerstva vyplýva, že si uvedomujú súčasnú situáciu na trhu s nehnuteľnosťami a že plán odpredať nehnuteľnosti v stanovenom objeme počas roka 2014 je ambiciózny a to aj napriek tomu, že identifikovali len objem príjmov z predaja nehnuteľného majetku štátu, ktorý je rozpočtovými a štátnymi príspevkovými organizáciami v pôsobnosti MPRV SR vyhlásený ako prebytočný, bez tiarch a bremien a je pripravený na odpredaj.

NKÚ SR na základe výsledkov kontrolnej činnosti za roky 2009 až 2011 upozorňuje na riziká pri nakladaní s prebytočným majetkom štátu v správe ministerstva, keď vykonanými kontrolami boli zistené nedostatky súvisiace so zabezpečením systému odpredaja majetku štátu v oblasti zabezpečenia auditu prebytočného majetku, vypracovania znaleckých posudkov, verejného obstarávania, vyradovania predaného majetku z účtovníctva a pod.

Na roky 2015 a 2016 sú očakávané príjmy z predaja kapitálových aktív rozpočtované v celkovom objeme 11 666 083,00 eur.

Významný podiel na celkovom objeme nedaňových príjmov tvoria tiež príjmy z podnikania v čiastke 5 320 000,00 eur, ktoré, ako je hore uvedené, zabezpečujú štátne podniky v jeho zakladateľskej pôsobnosti a odvedú ich do ŠR ako osobitný odvod zo zisku po zdanení na základe schváleného zákona o štátnom rozpočte na rok 2014.

Ďalším rizikom pri naplňaní očakávaných príjmov je rozpočtovanie príjmov ŠVPS SR (súčasť úsporných opatrení MPRV SR) z výberu pokút vo výške 1 000 000,00 eur.

V tejto súvislosti MPRV SR požaduje na rok 2014 kompenzovať uvedený objem navýšením výdavkov kategórii 610, čo je zahrnuté aj medzi prioritné požiadavky kapitoly.

V návrhu ŠR kapitoly MPRV SR na rok 2014 sa očakáva medziročný pokles príjmov zo všeobecného rozpočtu EÚ o 144 570 700,00 eur, t. j. o 15,0 %. Dôvodom je končiacie programové obdobie a nerozpočtovanie výdavkov a príjmov štrukturálnych fondov v rámci Integrovaného regionálneho operačného programu na programové obdobie 2014-2020 (ďalej len „IROP“). Finančné prostriedky určené na nové programové obdobie 2014 -2020 sú alokované v rámci organizácie Všeobecná pokladničná správa (ďalej len „VPS“) a ich prerozdelenie medzi gestorské rozpočtové kapitoly bude až po definitívnom schválení jednotlivých operačných programov.

3 Rozpočtovanie výdavkov

Skutočnosť výdavkov ŠR kapitoly MPRV SR za rok 2012 a ich rozpočtovanie na roky 2013 a 2014 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		2012 S	2013 R	2014 N	Rozdiel 2014 - 2013
Výdavky kapitoly spolu /Zdroje kapitoly	tis. eur	1 192 851, 1	1 245 979, 8	1 108 336, 9	-137 642, 9
z toho:					
• prostriedky štátneho rozpočtu	tis. eur	129 486, 5	117 820, 0	91 997, 3	-25 822, 7
o 610 mzdy	tis. eur	33 652, 8	31 715, 1	25 647, 0	-6 068, 1
o 630 tovary a služby	tis. eur	47 079, 7	32 052, 3	30 068, 1	-1 984, 2
• prostriedky z rozpočtu EÚ	tis. eur	871 467, 7	967 704, 8	823 134, 0	-144 570, 8
• spolufinancovanie zo ŠR	tis. eur	153 774, 5	160 455, 0	193 205, 6	+32 750, 6

Zdroj: Údaje RVS na roky 2014 až 2016

Rozpočet výdavkov v kapitole na rok 2014 je navrhnutý v sume 1 108 336 900,00 eur, čo predstavuje v porovnaní s rozpočtom na rok 2013 pokles o 137 642 900,00 eur, t. j. o 11,1 %.

Pokles výdavkov je spôsobený znížením výdavkov vo všetkých oblastiach – výdavkoch EÚ, výdavkov určených na spolufinancovanie zo ŠR, ako aj vlastných prostriedkov ŠR kapitoly.

Výdavky kapitoly bez vzťahov k EÚ sú rozpočtované v celkovej sume 91 997 300,00 eur, čo v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2013 predstavuje pokles o 25 822 700,00 eur.

Z celkových výdavkov kapitoly prostriedky EÚ v roku 2014 tvoria 823 134 058,00 eur, čo je až 74,3 % z celkových výdavkov kapitoly MPRV SR.

Prostriedky určené na spolufinancovanie zo ŠR k zdrojom EÚ predstavujú čiastku 193 205 595,00 eur, čo predstavuje 17,4 % z celkových výdavkov kapitoly MPRV SR.

Prostriedky z EÚ a prostriedky určené na spolufinancovanie zo ŠR sú poskytované na priame platby, rozvoj vidieka, rybne hospodárstvo, trhovo –orientované výdavky, štátnu pomoc, regionálny rozvoj a na inštitucionálnu podporu. Výdavky sú poskytované z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (ďalej len „EPZF“), Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (ďalej len „EPFRV“) a na základe programov z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ďalej len „ERDF“).

Podľa ministerstva, rozpočet výdavkov EÚ a príslušného spolufinancovania zo ŠR na rok 2014 vychádzal z nasledujúcich skutočností:

- rok 2014 predstavuje rok, v ktorom sa bude dočerpávať PRV SR 2007 – 2013, príslušné výdavky na tento účel sú v rozpočte kapitoly MPRV SR zabezpečené,
- v prípade čerpania nového PRV SR 2014 – 2020 v roku 2014 je financovanie jeho opatrení v rozpočte kapitoly MPRV SR zabezpečené,
- v prípade financovania trhovo – orientovaných výdavkov, je ich financovanie v rozpočte kapitoly MPRV SR zabezpečené,
- v prípade financovania priamych platieb sa v roku 2014 bude uplatňovať prechodné obdobie, t.j. jednotlivé druhy priamych platieb zostávajú rovnaké ako v roku 2013 a v rozpočte kapitoly MPRV SR sú zabezpečené.

3.1 Riziká pri čerpaní výdavkov z EÚ

Podľa MPRV SR, výšku čerpania výdavkov môže v konečnom dôsledku ovplyvniť skutočnosť, že základné legislatívne nariadenia upravujúce budúcu podobu Spoločnej poľnohospodárskej politiky budú prijaté najskôr v decembri 2013, pričom podrobné vykonávacie predpisy budú zo strany Európskej komisie prijímané až v priebehu roka 2014.

V dôsledku toho MPRV SR očakáva oneskorené schvaľovanie programových dokumentov PRV SR 2014 – 2020, a tým aj neskoršie čerpanie prostriedkov na jednotlivé opatrenia.

3.1.2 Priame platby

V návrhu limitov rozpočtu verejnej správy na roky 2014 až 2016 sú priame platby na rok 2014 rozpočtované v sume 464 203 150,00 eur (zdroj EÚ 388 176 000,00 eur a zdroj ŠR 57 027 150,00 eur), čo predstavuje takmer 42,0 % celkového rozpočtu MPRV SR.

V porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2013 sú vyššie o 19,0 %. V roku 2014 je v limite zahrnutá prechodná vnútroštátna platba vo výške 19 000 000,00 eur nadväzne na Koncepciu rozvoja pôdohospodárstva na roky 2013 – 2020 schválenú uznesením vlády SR č. 357 z júla 2013.

V tejto súvislosti bolo kontrolou zistené, že pre MPRV SR ostáva prioritnou požiadavkou dorovnanie finančných prostriedkov v roku 2014 na poskytovanie prechodnej vnútroštátnej pomoci o sumu 107 385,00 eur.

Vývoj výdavkov smerovaných do oblasti priamych platieb je v nasledujúcej tabuľke:

v eurách	2011 S	2012 S	2013 R	2013 OS	2014 N	2015 N	2016 N
Priame platby	365 202 647	370 314 671	390 138 000	317 370 075	464 203 150	448 384 120	451 530 400
prostriedky EÚ	276 282 653	309 648 233	357 020 000	311 823 997	388 176 000	445 203 150	448 384 120
spolufinancovanie zo ŠR*	7 746 129	30 586 279	33 118 000	118 000	57 027 150	3 180 970	3 146 280
národná vyrovnávací platba	39 803 745	643 689	0	0	0	0	0
prechodná vnútroštátna platba	0	0	0	0	19 000 000	0	0
Presun z minulých rokov	41 370 120	29 436 470	0	5 428 078	0	0	0

*spolufinancovanie predstavuje medziročný nárast pohľadávky voči EÚ

3.1.3 Riziká čerpania výdavkov z pohľadu priamych platieb

Podľa ministerstva, návrh rozpočtu na rok 2014 nepredstavuje priame riziko v súvislosti s vyplácaním priamych platieb a krížového plnenia.

Riziko predstavujú možné stanovené finančné korekcie prostriedkov EÚ určených na priame platby a platby v rámci Osi II PRV z prípadných uskutočnených auditov kontrolných inštitúcií EÚ, nakoľko krátenie výdavkov kapitoly rozpočtu môže spôsobiť:

- nedostatočné vedenie a aktualizácia registra pôdných blokov (LPIS) a digitálnych vrstiev, táto povinnosť vyplýva z nariadenia Rady (ES) č. 73/2009 a túto agendu zabezpečuje: Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy,

- nedostatočné vedenie poľnohospodárskeho poradenského systému (PPS), povinnosť vyplýva z nariadenia Rady (ES) č. 73/2009 a agendu zabezpečuje Agroinštitút Nitra, š.p.

3.1.4 Program rozvoja vidieka

Celkový limit výdavkov na rozvoj vidieka v rámci 2. a 3. Programového obdobia je navrhnutý v sume 347 473 426,00 eur, z čoho prostriedky EÚ predstavujú 263 957 030,00 eur a prostriedky ŠR 83 516 396,00 eur. V porovnaní so schváleným rozpočtom roku 2013 je vyšší o 22,8 %. Výdavky sú určené na zabezpečenie vyššej konkurencieschopnosti poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva.

Limit výdavkov stanovený pre PRV SR 2007-2013 na rok 2014 je navrhnutý v objeme 209 670 159,00 eur, z toho prostriedky EÚ predstavujú 160 604 580 eur a spolufinancovanie zo ŠR sumu 49 065 579 eur. Z hľadiska objemu prostriedkov predstavuje tento program 18,9 % z celkového limitu výdavkov kapitoly MPRV SR v roku 2014. Výška týchto výdavkov je v plnej miere ovplyvňovaná alokáciou výdavkov EÚ a spolufinancovania v rámci programového obdobia.

Limit výdavkov stanovený pre Program rozvoja vidieka SR 2014-2020 na rok 2014 je navrhnutý v objeme 137 803 267,00 eur, čo predstavuje 12,4 % z celkového rozpočtu kapitoly na rok 2014. Z celkového objemu predstavujú prostriedky EÚ sumu 103 352 450,00 eur a spolufinancovanie zo ŠR sumu 34 450 817,00 eur.

Vývoj výdavkov smerovaných do oblasti rozvoja vidieka je v nasledujúcej tabuľke:

v eurách	2011 S	2012 S	2013 R	2013 OS	2014 N	2015 N	2016 N
Rozvoj vidieka	408 533 672	345 792 288	283 052 158	200 325 958	347 473 426	459 374 055	393 779 686
prostriedky EÚ	312 582 320	266 169 059	218 830 908	174 599 338	263 957 030	350 102 497	302 777 200
spolufinancovanie zo ŠR*	94 795 888	79 543 662	64 221 250	25 721 250	83 516 396	109 271 558	91 002 486
Presun z minulých rokov	1 155 464	79 567	0	5 370	0	0	0

3.1.5 Programy z Európskeho fondu regionálneho rozvoja

V aktuálnom rozpočte MPRV SR na roky 2014 – 2016 sú alokované finančné prostriedky z ERDF len na programové obdobie 2007 – 2013. Finančné prostriedky určené na programové obdobie 2014 – 2020 sú zatiaľ alokované vo VPS a ich prerozdelenie medzi gestorské rozpočtové kapitoly bude až po definitívnom schválení jednotlivých operačných programov.

V rámci programu Regionálny rozvoj na rok 2014, po realizácii prvého zmenového listu MF SR z júla 2013, sú výdavky rozpočtované v celkovej výške 184 000 000,00 eur, čo je v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2013 pokles o takmer 58,0 %. Finančné prostriedky smerujú do programov:

- Operačný program Bratislavský kraj
- Regionálny operačný program (ROP)
- Operačný program cezhraničná spolupráca

3.1.6 Riziká čerpania výdavkov z pohľadu programov financovaných z ERDF

Kontrolou bolo zistené, že celkový stav čerpania z alokácie ROP (zdroj ERDF) k 11.10.2013 je na úrovni 66,82 % (údaj MF SR). Z pohľadu čerpania záväzkov za roky 2010 (pravidlo $n + 3$) a 2011 (pravidlo $n + 2$), ktoré je potrebné vyčerpať do konca roka 2012, ministerstvo neeviduje žiadne riziko v rámci ROP (oba záväzky sú už vyčerpané).

Čerpanie záväzku za rok 2012 je na úrovni 80,87 % (zdroj ERDF), ktorý je potrebné vyčerpať najneskôr do 31.12.2014.

Podľa ministerstva, cieľom plánovaných výziev je v priebehu prvého polroka 2014 zabezpečiť 100 % kontraháciu finančných prostriedkov v rámci ROP. Avšak implementácia týchto výziev prináša riziko časovej neoprávnenosti výdavkov, napr. predĺženie procesu zazmluvnenia, kontroly verejného obstarávania, resp. omeškanie samotnej fyzickej realizácie projektov, čo môže mať za následok časovú neoprávnenosť výdavkov a následne pokles čerpania (harmonogram ukončenia realizácie aktivít projektov je do 30.6.2015).

Okrem uvedených skutočností, ministerstvo signalizuje možné riziko pri čerpaní EÚ fondov z hľadiska nesplnenia finančných záväzkov na rok 2013 voči EK v rámci Operačného programu cezhraničná spolupráca (OPCS) Maďarsko – Slovenská republika 2007 – 2013 a Operačného programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Rakúsko 2007 – 2013. Z tohto dôvodu môžu tieto dva programy stratiť časť finančnej alokácie.

3.1.7 Ostatné riziká vyplývajúce pre MPRV SR z navrhovaného rozpočtu na roky 2014 až 2016

3.1.8 Z možného neplnenia strategických dokumentov a nariadení EÚ

V tejto oblasti nie sú signalizované žiadne významné riziká. Podľa ministerstva, výdavky v kategórii 610 a 620, ktoré nie sú na rok 2014 zabezpečené zo ŠR pre zamestnancov MPRV SR (administratívne kapacity), ktoré sa zaoberajú implementáciou a čerpaním prostriedkov z fondov EÚ, budú zabezpečené z refundácií mzdových prostriedkov, pri ktorých sa v zmysle finančného riadenia uplatňuje pravidlo čerpania $N+2$. Prostriedky budú refundované z operačných programov v gescii MPRV SR – PRV SR 2007-13, OPRH SR 2007-13, ROP, OPBK, OPCS a budú použité nadväzne na uznesenie vlády SR 90/2008 z februára 2008. Podobná situácia je aj pri čerpaní prostriedkov Technickej pomoci (refundácie), vzhľadom na to, že pre programové obdobie 2007-2013 platí pravidlo $N+2$, to znamená, že vyplácanie bude až do roku 2015. Prostriedky technickej pomoci sú plánované v zmysle dlhodobého čerpania až do roku 2015.

V tejto súvislosti NKÚ SR upozorňuje na potrebu zabezpečiť monitorovanie plnenia opatrenia prijatého na odstránenie nedostatkov zistených kontrolou NKÚ SR v roku 2013 vzhľadom na to, že v podmienkach ministerstva neboli vypracované zásady predpisu na zabezpečenie čerpania finančných prostriedkov z refundácie oprávnených zamestnancov v programovom období 2007 – 2013, tak ako to ukladá hore uvedené uznesenie vlády SR.

3.1.9 Z možných súdnych sporov

Pri kontrolách vykonaných v predchádzajúcom období NKÚ SR identifikoval možné riziká pri rozpočtovaní výdavkov na prebiehajúce súdne spory, na ktoré si vo svojom

účtovníctve MPRV SR vytvára rezervu v sume 36 000 000,00 Eur. Výška rezervy zostala nezmenená aj na rok 2013, vzhľadom na to, že prebiehajúce spory neboli doposiaľ právoplatne ukončené.

NKÚ SR zistil, že ešte v roku 2012 bol ukončený jeden súdny spor v celkovej výške 629 131,61 eur, ktorý nebol ku dňu 25.10.2013 finančne vysporiadaný a **môže mať vplyv na rozpočtované výdavky aparátu ministerstva v roku 2014.**

MPRV SR tiež eviduje 16 súdnych sporov (aktívne) v celkovej výške 47 097,61 eur; ktoré iniciovalo MPRV SR a ich predmetom sú neuhradené záväzky žalovaných pochádzajúce z neuhradených faktúr za prenájom nehnuteľného majetku štátu a prevádzkové náklady s týmto prenájomom spojené. Predmetné spory boli zo strany MPRV SR iniciované za účelom získania právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu ako exekučného titulu, na základe ktorého môže neuhradené faktúry ako pohľadávky štátu v správe MPRV SR vymáhať.

3.1.10 Z plnenia programu reforiem ESO

Nadväzne na zmenový list MF SR „Zmeny ESO“ zo dňa 27.9.2013 boli z kapitoly MPRV SR oddelimitované limity príjmov a výdavkov za organizácie špecializovanej štátnej správy na roky 2014 až 2016. Súčasťou zmenového listu bolo oddelimitovanie odsúhlasenej časti výdavkov ministerstva na informatiku.

Ministerstvo, na základe podpísaných delimitačných protokolov a predložených na MV SR, listom z októbra 2013 požiadalo MF SR o vykonanie rozpočtového opatrenia na oddelimitovanie zostatku predpisu ročných príjmov a výdavkov ôsmich obvodných lesných úradov a ôsmich obvodných pozemkových úradov vrátane prislúchajúcich prierezových výdavkov ministerstva súvisiacich s informatikou a mzdovými výdavkami na dvoch delimitovaných prierezových zamestnancov. Súčasťou žiadosti o vykonanie rozpočtového opatrenia bola aj delimitácia 702 zamestnancov rozpočtových organizácií z pôsobnosti MPRV SR v prospech MV SR, z toho dvoch zamestnancov z aparátu ministerstva.

Zásadné pripomienky MPRV SR k Návrhu rozpočtu na roky 2014 až 2016

- MPRV SR za najväčší problém považuje pokrytie nezabezpečených výdavkov na IT systémy PPA. Odôvodňuje to tým, že MPRV SR sa po vzájomnej dohode s MF SR stalo garantom finančného riadenia Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka. Oblasť IT vychádza z cieľov a všeobecných plánov PPA s ohľadom na normy a postupy pre vývoj systémov, legislatívu SR a EÚ a tiež medzinárodné normy a štandardy a hlavne pripravenosti informačných technológií na nové programové obdobie 2014 – 2020. Vzhľadom na výzvy EÚ, nové programové obdobie 2014 – 2020 ako i snahu PPA zaviesť v maximálnej miere elektronickú komunikáciu výsledkom čoho by sa PPA priblížila čo najviac „bezpapierovej kancelárii“ je to nevyhnutné riešiť implementáciou IT nástrojov a technológií. Podľa MPRV SR je preto nevyhnutná taká implementácia informačných technológií, aby bola zabezpečená dôvernosť, dostupnosť a integrita spracovávaných údajov. Odhadovaná potreba bežných výdavkov PPA sa pohybuje v objeme 2 500 000,00 eur a kapitálových výdavkov v objeme 3 500 000,00 eur.

Z vyjadrenia MPRV SR vyplýva, že MF SR neakceptovalo jednu z jeho hlavných priorít a preto navýšenie výdavkov na zabezpečenie IT systémov pre PPA minimálne v sume 2 000 000,00 eur si MPRV SR bude v roku 2014 uplatňovať prostredníctvom kapitoly VPS.

- MPRV SR bude taktiež dodatočne požadovať dorovnanie rozdielu v sume 107 385,00 eur na poskytnutie prechodnej vyrovnávacej platby v roku 2014.

Zhrnutie

Predložený Návrh rozpočtu kapitoly MPRV SR na roky 2014 až 2016 je spracovaný v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy a súvisiacimi predpismi. V zmysle vyššie uvedeného zákona je rozpočet zostavený na tri rozpočtové roky.

Záväznými ukazovateľmi rozpočtu sa však v súlade s § 4 ods. 2 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy stávajú iba rozpočtované príjmy a rozpočtované výdavky príslušného rozpočtového roku, t. j. roku 2014. Zároveň je predmetný návrh rozpočtu na roky 2014 – 2016 vypracovaný na princípe programového rozpočtovania a v súlade s platnou rozpočtovou klasifikáciou. Rozpočet MPRV SR je v rozpočtovom roku 2014 alokovaných do 8 rezortných programov, z ktorých každý sa podľa jednotlivých oblastí odborných činností podrobne člení na podprogramy a prvky.

Návrh rozpočtu predpokladá, že MPRV SR v roku 2014 dosiahne celkom príjmy vo výške 845 381 141,00 eur, z čoho príjmy ŠR na rok 2014 predstavujú 22 247 083,00 eur.

V porovnaní so schváleným rozpočtom príjmov ŠR na rok 2013 v sume 11 500 000,00 eur, je limit príjmov štátneho rozpočtu v roku 2014 zvýšený o 10 747 083,00 eur.

V rozpočte nedaňových príjmov na rok 2014 najväčší podiel predstavujú príjmy z očakávaného predaja kapitálových aktív v celkovej výške 10 777 083,00 eur, ktoré majú zabezpečiť ŠVPS SR, ÚKSÚP, MPRV SR a príspevkové organizácie v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti.

Rozpočet výdavkov v kapitole na rok 2014 je navrhnutý v sume 1 108 336 900,00 eur, čo predstavuje v porovnaní s rozpočtom na rok 2013 pokles o 137 642 900,00 eur, t. j. o 11,1 %.

Pokles výdavkov je spôsobený znížením výdavkov vo všetkých oblastiach – výdavkoch EÚ, výdavkov určených na spolufinancovanie zo ŠR, ako aj vlastných prostriedkov ŠR kapitoly.

Výdavky kapitoly bez vzťahov k EÚ sú rozpočtované v celkovej sume 91 997 300,00 eur, čo v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2013 predstavuje pokles o 25 822 700,00 eur.

Prostriedky EÚ v roku 2014 tvoria 823 134 058,00 eur, čo je až 74,3 % z celkových výdavkov kapitoly MPRV SR.

Prostriedky určené na spolufinancovanie zo ŠR k zdrojom EÚ predstavujú čiastku 193 205 595,00 eur, čo predstavuje 17,4 % z celkových výdavkov kapitoly MPRV SR.

V rámci návrhu rozpočtu kapitoly MPRV SR na rok 2014 – zdroje na I. a II. pilier Spoločnej poľnohospodárskej politiky – sú výdavky na priame platby zabezpečené v celkovej

sume 445 203 150,00 eur a 19 000 000,00 eur sú prostriedky ako prechodná vnútroštátna pomoc. Prostriedky na financovanie PRV SR 2014 – 2020 sú zabezpečené v celkovej sume 137 803 267,00 eur, z toho prostriedky EÚ sú v čiastke 103 352 450,00 eur a prostriedky ŠR v čiastke 34 450 817,00 eur.

MPRV SR uplatňuje k Návrhu rozpočtu na roky 2014 až 2016 okrem iného dve zásadné pripomienky, a to dorovnanie finančných prostriedkov v roku 2014 na poskytovanie prechodnej vnútroštátnej pomoci o sumu 107 385,00 eur a na pokrytie nezabezpečených výdavkov na IT systémy rozpočtovej organizácie PPA.

MPRV SR prejavilo vôľu podieľať sa na realizácii zámerov stabilizácie a konsolidácie verejných financií vyjadrených v Návrhu rozpočtu 2014 až 2016, keď úspora pre rezort pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR bola vyčíslená na rok 2014 v celkovej sume 25 938 661,00 Eur a výhľadovo pre roky 2015 a 2016 v objeme 26 827 661,00 eur.

Na základe vykonanej kontroly možno údaje a informácie v návrhu rozpočtu kapitoly MPRV SR na rok 2014 považovať za spoľahlivé.

Odporúčania:

Vzhľadom na pripravované úsporné opatrenia v kapitole MPRV SR (predaj prebytočného majetku štátu, racionalizačné opatrenia, zabezpečovanie právnych a poradenských služieb, významné obstarávanie IT systémov pre potreby PPA na nové programové obdobie 2014 až 2020), NKÚ SR, na základe doterajších poznatkov z kontrolnej činnosti v týchto oblastiach, **odporúča:**

- aby vedúci zamestnanci ministerstva monitorovali plnenie opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených kontrolami NKÚ SR v predchádzajúcom období, a to predovšetkým s cieľom efektívne a hospodárne využívať disponibilné verejné prostriedky a prijatím takých vnútorných kontrolných systémov, ktoré by dostatočne pokrývali riziká pri vynakladaní verejných prostriedkov v kapitole.

Kontrolovanému subjektu bol ponechaný výťah č. 2 záznamu o výsledku kontroly. Kontrolovaný subjekt potvrdzuje, že kontrolná skupina NKÚ SR vrátila všetky zapožičané doklady.

Záznam o výsledku kontroly vypracovali dňa: 23.10.2013

Ing. Jaroslav Áč,
vedúci kontrolnej skupiny

Mgr. Kamil Augustovič,
člen kontrolnej skupiny
S obsahom záznamu o výsledku kontroly bol oboznámený dňa: 24.10.2013

Ing. Štefan Adam,
štátny tajomník MPRV SR